

Beszámoló a 2018/2019. tanévről

A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékének oktatói a 2018/2019. tanévben az alábbiak voltak: dr. Hoffmann István és dr. Tóth Valéria egyetemi tanárok, dr. Kis Tamás és dr. Rácz Anita egyetemi docens, dr. Dobi Edit, dr. Györffy Erzsébet, dr. Póczos Rita, dr. Reszegi Katalin egyetemi adjunktus. 2018 szeptemberében dr. Fehér Krisztina és dr. Gacsályi-Bába Barbara egyetemi adjunktussá lépett elő. Györffy Erzsébet 2018 szeptemberétől gyermekgondozási szabadságát tölti, állására Bátori István kapott tanársegédi megbízást. Szintén egy éves, határozott idejű tanársegédi megbízatást kapott Gellért Rita, aki a kutatói ösztöndíjon lévő Gacsályi-Bába Barbarát helyettesíti. A tanszék (a Finnugor Tanszékkel közös) könyvtárosa, Suszterné dr. Kazamér Éva 2018 márciusától gyermekgondozási szabadságon volt, a könyvtárosi feladatokat őt helyettesítve ebben a tanévben is Hoffmann Istvánné látta el. Az intézet titkára Kecskemétiné Legoza Eszter, ügyvivő-szakértője pedig Szűcs Imre volt. A szakmódszertani képzésbe továbbra is óraadóként kapcsolódott be dr. Kovács Szilvia, a Kossuth Lajos Gyakorló Gimnázium és Mászlainé dr. Nagy Judit, a Svetits Katolikus Gimnázium tanára.

A doktori képzés a Tóth Valéria professzor által vezetett Nyelvtudományok Doktori Iskolában a Magyar és Finnugor Nyelvészeti Doktori Program keretében folyt Hoffmann István professzor irányításával. A magyar nyelvészeti alprogramot Tóth Valéria vezette. A doktori alprogram hallgatói a 2018/2019. tanévben az alábbiak voltak: III. évfolyam: Adorján Imola, Kiss Anita, II. évfolyam: Vékony Vivien, I. évfolyam: Gyuróné Szenka Dóra, Kovács Csilla (utóbbiak keresztfél éves képzésben). A hallgatók ebben a tanévben is bekapcsolódtak a tanszék oktatómunkájába. A doktori alprogram III. éves hallgatóinak, Adorján Imolának és Kiss Anitának a témabemutató előadása 2019. június 11-én hangzott el. Suszterné dr. Kazamér Éva 2018 októberében sikerrel védte meg Parti Nagy Lajos költői nyelvének stílusjegyei című doktori (PhD) értekezését.

A tanszék mellett működő MTA–DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoport összetételében ebben a tanévben is történtek változások. 2019 januárjáig tudományos munkatársként folytatta tovább munkáját dr. Ditrói Eszter, alkalmazása ekkor megszűnt. Ugyancsak tudományos munkatársként dolgozott dr. Kovács Éva és dr. Köteles-Szőke Melinda. Tudományos segédmunkatárs volt a 2019 januárjában a gyermekgondozási szabadságáról visszatért Homoki-Mozga Evelin. Utóbbi visszatéréig Katona Csilla, majd dr. Kenyhercz Róbert helyettesítette.

Gyermekgondozási szabadságát töltötte Molnár-Béres Júlia, akit Mészárosné Nagy Katalin helyettesített tudományos segédmunkatársként. A kutatócsoport tagjai voltak még dr. Tóth Valéria részfoglalkozású tudományos főmunkatárs, dr. Póczos Rita és dr. Rácz Anita részfoglalkozású tudományos munkatárs, valamint Kecskemétiné Legoza Eszter asszisztens és Szűcs Imre informatikai munkatárs. A kutatócsoportot dr. Hoffmann István vezette. A kutatócsoport 2019 júliusában újabb 5 évre elnyerte a további működés lehetőségét.

A kutatócsoport eredményei közül kiemelendő a Hoffmann István–Rácz Anita–Tóth Valéria tollából napvilágot látott Régi magyar helynévadás. A korai ómagyar kor helynevei mint a magyar nyelvtörténet forrásai (Budapest, Gondolat Kiadó, 2018. 542 lap) című könyv. A kutatócsoport támogatásával jelent meg Kis Tamás Az ómagyar bilabiális β kérdéséhez (A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének Kiadványai 93. Debrecen, 2019. 98 lap) című munkája is.

A Magyar Nyelvtudományi Társaság névtani tagozata, a Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke és az MTA–DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoportja 2019. június 19–22. között Síkfőkúton, a Debreceni Egyetem Soó Rezső Kutatóházában rendezte meg a XIV. helynévtörténeti szemináriumot. Ennek keretében a tanszék, illetve a kutatócsoport oktatói, kutatói 8 előadásban számoltak be az általuk folytatott tudományos kutatási programokról, s a legújabb kutatási eredményeikről.

A tanszék 2018 novemberében a magyar nyelv napja alkalmából helyesírási versenyt rendezett. Sikerrel szerepeltek hallgatónk a 2019. április 24–26. között az ELTE BTK-n megrendezett XXXIV. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Humán Tudományi Szekciójában. Csibrány Lili (IV. évf. magyar–történelem) A tájnevek nyelvi rendszere című dolgozatával II. helyezést ért el a Névtan, frazeológia, stilisztika, textológia tagozatban, illetve elnyerte az ELTE Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszékének névtani különdíját is. Ternován Barbara (V. évf. magyar–angol) Esettanulmányok a határozóragok alakulásának történetéből című munkája a Nyelvtörténet tagozatában ért el II. helyezést. Mindkettejük témavezetője Tóth Valéria volt. Tóth Áron Tamás (IV. évf. magyar–történelem) A szemiotikai textológia mint transzferdiszciplína. Kosztolányi Dezső publicisztikai írásos munkássága alapján című dolgozatát a Névtan, frazeológia, stilisztika, textológia tagozatban mutatta be, amivel a Magyar Nyelvtudományi Társaság különdíját nyerte el. Témavezetője Dobi Edit volt. Tisztes helytállással szerepelt még a konferencián Gutti Veronika és Tán Ferenc Gergő (IV. évf. magyar–történelem) is.

A Magyar Nyelvtudományi Társaság debreceni csoportja 2018 decemberében, 80. születésnapja alkalmából, felolvasó ülés keretében köszöntötte tanszékünk egykori oktatóját, Kornyané Szoboszlay Ágnes. A 2019 tavaszán megrendezett három társasági ülés előadói Szőke Melinda, Péntek János és Vékony Vivien voltak.

A tanév folyamán a tanszék oktatói és a kutatócsoport tagjai számos konferencián vettek részt előadással, amelyek közül itt csupán a nemzetközi szerepléseket emeljük ki. Fehér Krisztina 2018 szeptemberében *How language attitude evolves: a contribution from cognitive psychology to sociolinguistics* címmel adott elő a Budapesten megrendezett 2. Nemzetközi Szociolingvisztikai Konferencián. Tóth Valéria a 2018. szeptember 24–25. között Brémában (Németország) megrendezett *Linguistische Kolloquium Sommersemester a Colonial Toponomastics* című konferencián vett részt, ahol *Linguistic Prestige and Toponym Use: Meeting of Languages and Cultures in the Light of Toponymic Systems* címmel tartott plenáris előadást. Reszegi Katalin a 2019. június 3–5. között zajló *Names in the Economy 6.* című konferencián, Uppsalában (Svédország) a *The mental and neural representation of names: A cognitive and economic point of view* című előadásával, 2019. augusztus 21–23. között pedig a Helsinkiben (Finnország) megtartott *Personal Names and Cultural Reconstructions* című konferencián a *The role of one's own name in different cultures* előadásával szerepelt. Póczos Rita 2019. július 2–3-án a *Finnisch-Ugrisches Seminar der Georg-August-Universität Göttingen* (Németország) meghívására tartott vendégelőadást *Alte Namen, neue Namen und die ethnische Rekonstruktion, illetve Ungarisch-deutsche Sprachkontakte: Sprachgeschichte und Kulturgeschichte* címmel.

A 2018–2019-es tanév folyamán az Intézet több munkatársa kapott díjat vagy nyert el ösztöndíjat. Gacsályi-Bába Barbara 2018. szeptemberében elnyerte az MTA Prémium Posztdoktori Kutatóprogram 3 éves ösztöndíját. Reszegi Katalin 2018 szeptemberétől három évre (2018–2021) a Bolyai János Kutatói Ösztöndíjban részesült, illetve egy évre az Új Nemzeti Kiválóság Program Bolyai+ kutatói ösztöndíját is elnyerte. 2018 júliusában E. Nagy Katalin elnyerte a Nemzeti Tehetség Program egy éves Nemzet Fiatal Tehetségeiért Ösztöndíját. Katona Csilla és Szilágyi-Varga Zsuzsa 2018 szeptemberétől 10 hónapra nyerte el az EMMI Új Nemzeti Kiválóság Program pályázat keretében kiírt doktorjelölti ösztöndíjat. Sikeres volt a Tóth Valéria vezetésével 2018-ban benyújtott NKFI-OTKA pályázat is, amely 2018. szeptember 1. és 2020. augusztus 31. közötti időtartamra szól. E pályázat keretében volt alkalmazásban 2018. szeptember 15-től 2019. augusztus 31-ig E. Nagy Katalin. A pályázati programhoz kapcsolódóan 2019. július 8–19. között kéthetes nyári adatbázis-építő tábort szerveztünk 20 hallgató és PhD-hallgató részvételével.

2018. november 9-én Petőfi S. János halálának 5. évfordulója alkalmából a Dobi Edit által vezetett Poliglott szövegnyelvészeti–szövegtani kutatócsoport társszervezésében került sor a Petőfi S. János Emlékkonferenciára. A megemlékezés előadói azok közül a kutatók közül kerültek ki, akik Petőfi S. János tudományos tevékenységéhez a debreceni szemiotikai-textológiai fórumon keresztül is csatlakoztak. A rendezvény keretében került sor a Petőfi S. János Publikációs

Díj idej nyertesének kihirdetésére, majd a díjazott előadására. 2018-ban e rangos elismerést a kuratórium tanszékünk kutatójának, Ditrói Eszternek ítélte oda a Helynévrendszerek modellalapú vizsgálata. A helynévminták összevető analízise statisztikai megközelítésben című monográfiájáért.

Oktatóink tudományos munkáját különböző szakmai fórumok több formában is elismerték. Hoffmann István egyetemi tanárt 2019 májusában a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választották. 2019 nyarán Reszegi Katalin az International Council of Onomastic Sciences 12 fős vezetőtestületének lett a tagja.

A tanszékről további információk találhatóak a <http://mnytud.arts.unideb.hu> honlapon, az akadémiai kutatócsoport tevékenységéről pedig az alábbi honlapon lehet tájékozódni: <http://mnyknk.unideb.hu/>.

RÁCZ ANITA
ORCID: 0000-0002-9917-6625
Debreceni Egyetem
ranita@mnytud.arts.unideb.hu